

CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ KÖPRÜBAŞI MESLEK YÜKSEK OKULU ÖĞRENCİ HARCAMALARININ BİLEŞİMİ VE İLÇE EKONOMİSİNDEKİ YERİ*

Doç. Dr. Şadan ÇALIŞKAN

Uşak Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi,
İktisat Bölümü

Doç. Dr. Fatih DEMİR

Celal Bayar Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi,
Kamu Yönetimi Bölümü

ÖZ

Üniversiteler bilimsel faaliyetleri yanında buldukları yerleşim birimlerinin iktisadi, sosyal, siyasal ve kültürel yapılarını da etkileyen önemli bilimsel kuruluşlardır. Ülkemizde özellikle üniversitelerin yerel ve bölgesel ekonomik katkıları da dikkate alınarak, tüm il merkezlerine en az bir devlet üniversitesi ve ilçelere birer meslek yüksek okulu açılması yönünde bir yüksek öğretim politikası uygulanmaktadır. Üniversitelerin yerel ekonomik katkıları arasında öğrenci harcamalarının önemli bir yeri bulunmaktadır. Bu çalışmada, Manisa İli Köprübaşı İlçesinde eğitim faaliyetini sürdüren meslek yüksek okulunda eğitim gören öğrencilerin harcamalarının ilçe ekonomisine katkısı araştırılmıştır. Ayrıca, araştırmada öğrencilerin harcama bütçesi içinde yer alan harcama gruplarının toplam içindeki payları da belirlenmiştir. Çalışmanın verileri öğrencilere uygulanan anketten elde edilmiştir.

Öğrencilerinin harcama bütçesi içinde ilk üç sırada barınma, beslenme ile haberleşme-ulaşım harcamaları yer almaktadır. Öğrenci başına harcama miktarında ve harcama gruplarının toplam içindeki paylarında cinsiyete göre farklılaşmalar görülmektedir. Erkek öğrencilerin harcama tutarı kızlardan daha yüksektir. Harcama gruplarının payında cinsiyete göre en önemli farklılaşma kişisel bakım, barınma ve beslenme harcama gruplarında ortaya çıkmıştır. Kız öğrenciler kişisel bakım için bütçelerinden yaklaşık olarak erkek öğrencilerin iki katı pay ayırmaktadırlar.

Anahtar Kelimeler: Meslek yüksek okulu, öğrenci harcamaları, yerel ekonomi, Köprübaşı

* Bu çalışma, 9-11 Mayıs 2013 tarihlerinde Celal Bayar Üniversitesi tarafından düzenlenen V. Yerel Ekonomiler Kongresi'nde sunulan bildirinin yeniden düzenlenmiş şeklidir.

COMPOSITION OF EXPENDITURES OF CELAL BAYAR UNIVERSITY KOPRUBASI VOCATIONAL COLLEGE STUDENTS AND ITS PLACE IN LOCAL ECONOMY

ABSTRACT

In addition to their scientific activities, universities are important scientific institutions that affect the economic, social, political and cultural structures of their environment. In our country, taking into consideration the local and regional economic effects of universities in particular, a higher education policy is being implemented which involves establishment of at least one state university in all provincial centres and one vocational college in every district. Student expenditures occupy an important place among local economic contributions made by universities. This paper examines the contribution of the university in district economy made by expenditures of students at the vocational college in Köprübaşı district of Manisa. In addition, the shares of the expenditure groups of the students in expenditure budgets of students are also determined. The data of this paper are collected from a survey applied on students.

The first three ranks of expenditure items of students are represented by accomodaiton, catering and communication-transportation. Differenration is witnessed in total per-capita expenditure and the share of expenditure groups in the total edependng on gender. The most important differentiation according to gender among expenditure groups is in personal care, accommodation and catering groups. Female students spend almost twice compared to male students for personal care.

Keywords: *Vocational college, student expenditures, local economy, Köprübaşı*

1. GİRİŞ

Ülkemizde son dönemde ciddi bir üniversiteleşme hareketi gerçekleştirilmektedir. Günümüzde hem her ilde en az bir devlet üniversitesi açılması yönündeki hükümet politikasının sonucu olarak, hem de vakıf ve özel üniversitelerin sayısının artması ile yüksek öğretimde çok hızlı bir yapılaşma ve kontenjanlarda baş döndürücü artışlar yaşanmaktadır. Her ilde en az bir devlet üniversitesi açılması yönündeki kamu politikasının arkasında üniversite çağına gelmiş gençlerin yüksek tahsil imkânının artırılması kadar, belki ondan daha fazla üniversitelerin açıldıkları yerleşim birimlerinin iktisadi, sosyal ve kültürel yapılarına yapacakları katkı yatmaktadır.

Üniversiteler üst düzey bilimsel eğitim veren, bilimsel ve teknolojik araştırmalar yapan, küresel ekonominin değişen koşullarına uygun nitelikte eleman yetiştirmeyi amaç edinen ve topluma tüm alanlarda rehberlik eden evrensel kurumlardır. Üniversiteler, bilimsel katkıları yanında faaliyet gösterdikleri kentlerin iktisadi, sosyal ve kültürel yapılarına da önemli katkılar sağlayan eğitim kurumlarıdır (Çalışkan, 2010: 177).

Ülkemizde üniversitelerin olumlu iktisadi katkıları sanayi ve hizmetler sektörü yeterince gelişmemiş, tarımın temel iktisadi faaliyet olduğu kentlerde daha belirgin bir şekilde hissedilmektedir. Üniversiteler özellikle görece nüfusu az, iktisadi açıdan geri kalmış yörelerde, yerel ekonomilerin önemli bir aktörü

olarak önemli katkılar sağlamaktadırlar. Üniversitelerin kurumsal olarak mal ve hizmet satın alımları, gerek akademik ve idari personelinin harcamaları gerekse öğrencilerin harcamaları kent ekonomilerine ciddi katkı sağlamaktadır. Üniversiteler gelişip öğrenci sayıları arttıkça öğrencilerin harcamaları buldukları yerleşim birimleri için en önemli enjeksiyon kaynaklarından birisi haline gelmektedir (Çalışkan ve Demir, 2011;241). Bu açıdan ele alındığında Türkiye’de takip edilen yüksek öğretim politikasının arkasında yatan başat faktörün, üniversitelerin yerel ekonomilere sağladığı katkı olduğu söylenebilir.

Atatürk de 1 Kasım 1937’de Mecliste yaptığı bir konuşmada üniversitelerin değişik kentlere yayılmasının ve sayısının artmasının kentlerin ekonomik ve kültürel açıdan gelişmesine katkı sağlayacağını vurgulamakta ve özellikle doğu bölgelerinde üniversite açılmasının önemini vurgulamaktadır. Atatürk üniversitelerin modern kültür şehrinin bir parçası olduğuna da işaret etmektedir. Atatürk, bahsi geçen konuşmasında üniversitelerden beklentilerini kısaca şöyle özetlemektedir “Büyük davamız, en uygar ve en refaha kavuşmuş ülke olarak varlığımızı yükseltmektir..... Okuyup yazma bilmeyen tek vatandaş bırakmamak, ülkenin büyük kalkınma savaşının ve yeni yapısının istediği teknik elemanları yetiştirmek, ülke davalarının ideolojisini anlayacak, anlatacak, nesilden nesile yaşatacak, kişi ve kurumları yaratmak, işte bu önemli ilkeleri en kısa sürede sağlamak, Kültür Bakanlığının üzerine aldığı büyük ve ağır görevler arasındadır. Belirttiğim ilkeleri, Türk gençliğinin beyninde ve ulusun bilincinde her zaman canlı tutmak, üniversitelerimize ve yüksek okullarımıza düşen başlıca görevdir. ...Doğu bölgesi için Van gölü sahillerinin en güzel bir yerinde, her aşamadaki okulları ve bunlara ek olarak üniversitesiyle modern bir kültür şehri yaratmak yolunda şimdiden harekete geçilmelidir.” (www.tbmm.gov.tr)

1980 sonrası izlenen yeni ekonomi politikaları çerçevesinde özelleştirme programları çerçevesinde elden çıkarılan kamu iktisadi teşebbüslerinin bir alternatifi olarak üniversitelerin devreye sokulduğunu söylemek de mümkündür. Zira üniversiteler sağladıkları istihdam ve harcamalar ile geri kalmış yörelerin desteklenmesi, bölgesel dengesizliklerin giderilmesi amaçlarına da hizmet etmektedirler. Bu bağlamda kentlerin sosyo-ekonomik altyapıları, gelişme potansiyelleri, öğrencilerin barınma ve sosyo kültürel imkânları, mezuniyet sonrası iş imkânları gibi faktörler dikkate alınmaksızın sadece iktisadi katkıları nedeniyle her ile bir üniversite açılmasının, sayılarının ve kontenjanlarının artırılmasının doğru bir yaklaşım olmadığı da vurgulanmalıdır (Çalışkan ve Demir, 2011; 242).

Hızla gerçekleşen üniversiteleşme hareketi sonrası yüksek öğretim kurumlarını bekleyen en önemli tehlike yeterli altyapıya sahip olmayan üniversitelerin rekabette geri kalmaları nedeniyle öğrenci tercihlerinde arka sıralara düşmeleri ve eğitim kalitelerinin düşmesidir. Orta ve uzun vadede artan kontenjanların ve eğitim kalitesinin düşmesinin de bir sonucu olarak bazı eğitim kurumlarının hiç tercih edilmemesi, yeterli öğrenci gelmemesi gibi nedenlerle

boş kalması ve atıl duruma düşmesi önemli bir tehlikedir. Bu tehlike özellikle fakülte ve yüksek okul kontenjanlarının artması sonucu öğrenci potansiyeli her geçen gün azalan meslek yüksek okulları için söz konusudur. Mesleki eğitime ilişkin yüksek öğretim politikalarında köklü bir değişim gerçekleşmezse özellikle sosyal, kültürel ve ekonomik açıdan yeterli imkânları sahip olmayan küçük yerleşim birimlerindeki meslek yüksek okulları başta olmak üzere tüm meslek yüksek okulları varlığı sorgulanan kurumlar haline gelecektir.

Yüksek öğretimde kurumlar arasında rekabetin giderek artacağı ve öğrenci çekebilmenin güçleşeceği yeni dönemde mevcut koşullarda en dezavantajlı konumda olan yüksek öğretim kurumları meslek yüksek okullarıdır. Meslek yüksek okulları eskisinden daha fazla imkân sunarak, öğrenci sayılarını muhafaza etmek ve artırmak çabası içinde olmalıdırlar. Bu çabalar eğitim kalitesinin iyileştirilmesinden, yeterli staj ve iş imkânının sağlanmasından, öğrencilerin barınma ve sosyo-kültürel ihtiyaçlarının giderilmesindeki iyileştirilmelere kadar geniş boyutta ele alınmalıdır. Bu süreçte meslek yüksek okullarının faaliyet gösterdikleri yerleşim birimlerinin halkının bilinçlendirilmesi, yerel yönetimlerin ve sivil toplum kuruluşlarının meslek yüksek okullarının yönetimlerine desteklerini artırmaları hayati önem taşımaktadır.

Bu çalışmada, yerel ekonomilere ciddi katkılar sağlayan, önemli bir harcama bileşeni olan öğrenci harcamaları Celal Bayar Üniversitesi Köprübaşı Meslek Yüksek Okulu (MYO) özelinde analiz edilmiştir.

2. LİTERATÜR ÖZETİ

Türkiye’de yüksek öğretim kurumlarının ya da alt birimlerinin eğitim faaliyetini sürdürdükleri kentlerin, bölgenin ekonomisi üzerindeki etkilerini araştıran çok sayıda çalışma bulunmaktadır. Günümüzde hızla artan üniversite sayısı ve artan kontenjanların sonucu üniversitelerin ve özellikle öğrenci harcamalarının ekonomik katkılarını araştıran çalışmalara ilgi giderek artmaktadır.

Ülkemizde üniversitelerin yerel ekonomiye katkılarını araştıran çalışmaları iki ana grupta toplamak mümkündür. Birinci gruptaki çalışmalar, kurumsal, personel ve öğrencileri ile bir bütün olarak üniversitelerin yerel ekonomilere katkılarını ortaya koymayı amaçlayan çalışmalardan oluşmaktadır. Bu kapsamda yapılan çalışmaların başlıcaları; Atik’in (1999) Erciyes Üniversitesi’nin Kayseri ekonomisine; Erkekoğlu’nun (2000) Cumhuriyet Üniversitesi’nin Sivas ekonomisine; Bilginoğlu ve arkadaşlarının (2002) Erciyes Üniversitesi’nin Kayseri ekonomisine; Görkemli’nin (2009) Selçuk Üniversitesi’nin Konya ekonomisine yaptığı katkıyı araştıran çalışmalarıdır.

İkinci grupta yer alan çalışmalar ise sadece öğrenci harcamalarının kent ekonomilerine katkısını analiz eden çalışmalardır. Bu kapsamda yapılan çalışmalarda genel olarak, öğrenci harcamalarının ekonomik katkıları analiz edilmektedir. Bu çalışmaların bir kısmında öğrenci harcamalarının bileşimi, çeşitli harcama gruplarına yaptıkları harcamalar üzerinde etkili olan faktörler ile

gelir-harcama ilişkisi ve harcama esnekliklerinin tahmin edilmesi gibi konular da çalışmaların kapsamına dâhil edilmektedir. Bu grupta yer alan başlıca çalışmalar arasında Tarı ve diğerlerinin Kocaeli Üniversitesi öğrenci harcamalarını (2006); Çalışkan'ın (2010) Uşak Üniversitesi öğrenci harcamalarını, Özer ve diğerlerinin (2010) Atatürk Üniversitesi öğrenci harcamalarını, Yaylalı ve diğerlerinin (2009) Seydişehir MYO öğrencilerinin harcamalarını; Kaşlı ve Serel'in (2008) Gönen MYO öğrenci harcamalarını; Çelikkaya ve diğerlerinin (2009) Yalvaç MYO öğrenci harcamalarını; Dalgar ve diğerlerinin (2009) Bucak MYO öğrenci harcamalarını; Ergün'ün Bolvadin MYO öğrenci harcamalarını; Çalışkan ve Demir'in (2011) Uşak Üniversitesi Karahallı MYO öğrencileri harcamalarının yerel ekonomiye katkılarını, Selçuk ve Başar'ın (2012) Kafkas Üniversitesi öğrenci harcamalarının Kars Ekonomisine katkısını araştıran çalışmalar yer almaktadır. Bu çalışma da kapsam ve yöntemi itibarıyla ikinci grupta yer alan araştırmalar içinde yer almaktadır.

3. ARAŞTIRMANIN MATERYAL, YÖNTEM VE KAPSAMI

3.1 Araştırma Evreni ve Örneklemin Belirlenmesi

Celal Bayar Üniversitesinin Manisa İlinin ikisi hariç tüm ilçelerinde birer meslek yüksekokulu bulunmaktadır. Bu çalışmada araştırma evreni olarak Köprübaşı MYO öğrencilerinin seçilmesinin nedeni; Köprübaşı İlçesi'nin Manisa kent merkezine en uzak ilçelerden birisi olması ve öğrencilerin barınma başta olmak üzere ihtiyaçlarının büyük kısmını ilçeden temin etmeleridir. Diğer ilçelerdeki MYO öğrencilerinin büyük çoğunluğu ilçede barınmak yerine, il merkezindeki ve İzmir'deki yurtlar ve kaloriferli evleri tercih ettiklerinden söz konusu ilçelerde önemli miktarda harcama yapmamakta dolayısıyla ilçe ekonomilerine beklenen olumlu katkıyı sağlamamaktadırlar. Halbuki Köprübaşı MYO öğrencilerinin hemen hemen tamamı ilçede ikamet etmekte ve harcamalarını ağırlıklı olarak ilçe merkezinde yapmaktadırlar.

Manisa kent merkezine yakın ilçelerdeki MYO öğrencilerinin ilçe ekonomilerine katkılarının görece düşük olduğunu, asıl katkıyı barınmak ve boş zamanlarını değerlendirmek için tercih ettikleri Salihli, Manisa veya İzmir kent merkezine yaptıklarını söylemek mümkündür. Bu bağlamda, kent merkezlerine çok yakın ve ulaşım imkânı gelişmiş olan ilçelerde MYO öğrencilerinin ilçe ekonomisine –ulaşım harcamaları dışında- önemli bir ekonomik katkı yapmadıkları söylenebilir.

3.2 Köprübaşı İlçesi ve Köprübaşı MYO

3.2.1 KÖPRÜBAŞI

Köprübaşı, Manisa'nın kuzeydoğusunda, il merkezine yaklaşık 125 km uzaklıktadır. Köprübaşı, 1967 yılında belediye, 1991 yılında ilçe yapılmıştır. Köprübaşı ekonomisi ağırlıklı olarak tarıma dayanmaktadır. Bölgede çilek, tütün, zeytin gibi tarımsal ürünler yetiştirilmektedir. Bölgede üzüm bağları da bulunmaktadır.

2012 Adrese Dayalı Nüfus Sayımı Sonuçlarına göre; Köprübaşı ilçe merkezinin nüfusu 5253 kişi, belde ve köylerle birlikte toplam nüfusu ise 9871 kişidir. Köprübaşı nüfus itibariyle Manisa'nın en küçük ilçesidir.

3.2.2 KÖPRÜBAŞI MESLEK YÜKSEK OKULU

Köprübaşı MYO, 1994-1995 eğitim-öğretim yılından itibaren Celal Bayar Üniversitesi'nin bünyesinde faaliyete başlamıştır.

Köprübaşı MYO'da 2010-2011 öğretim yılı itibariyle 6 öğretim görevlisinden oluşan bir akademik kadro görev yapmaktadır. Ayrıca, Celal Bayar Üniversitesi'nin diğer akademik birimlerinde görev yapan öğretim elemanları da ihtiyaç halinde derslere girmektedirler. MYO'da halen idari personel olarak 9 kişi görev yapmaktadır. MYO'da görevli toplam 15 personelden 9'u ilçede ikamet etmektedir. İdari personelin ikisi hariç tamamı ilçede ikamet etmektedir. Akademik personelin ise sadece ikisi ilçede yaşamaktadır. Bu nedenle, akademik personelin ilçe ekonomisine öğle yemeği harcamaları dışında önemli bir katkı yaptığını söylemek mümkün değildir. Ayrıca, okulda güvenlik ve temizlik hizmetlerini karşılamak üzere 3 kişilik şirket personeli hizmet vermektedir ve bu kişiler de ilçede ikamet etmektedirler.

Köprübaşı MYO'nda İşletme Yönetimi ve Harita-Kadastro programlarında eğitim verilmektedir. Köprübaşı MYO'nda eğitim gören öğrenci sayılarına ilişkin genel bilgiler Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1 : Köprübaşı Meslek Yüksek Okulu Öğrenci Sayısı

Program	Kız	Erkek	Toplam
■ İşletme Yönetimi	84	76	160
■ Harita-Kadastro	75	154	229
Genel Toplam	159	230	389

Kaynak: Celal Bayar Üniversitesi Köprübaşı MYO Öğrenci İşleri.

Köprübaşı MYO'nda 159'u kız, 230'u erkek olmak üzere toplam 389 öğrenci eğitim görmektedir.

Türkiye'de son dönemde pek çok MYO için geçerli olan öğrenci yetersizliği sorunu Köprübaşı MYO için de geçerlidir. Tablo 2'de Köprübaşı MYO'nun 2012-2013 eğitim yılı öğrenci kontenjan yerleşme durumu bilgileri yer almaktadır. Diğer üniversitelerdeki eğilime paralel olarak, Köprübaşı MYO'da işletme yönetimi bölümünün kontenjanının dolmadığı, ancak harita-kadastro bölümü kontenjanının neredeyse tamamının dolduğu görülmektedir. İşletme Yönetimi Bölümünde kontenjanın %33'ü, harita-kadastro bölümünde %4'ü boş kalmıştır. Toplamda kontenjanların %87'sine öğrenci yerleşmiştir.

Tablo 2 : Köprübaşı MYO 2012-2013 Eğitim Yılı Öğrenci Kontenjanları ve Yerleşme Durumu

Program	Kontenjan	Yerleşme	Yerleşme Oranı (%)
■ İşletme Yönetimi	100	77	77
■ Harita-Kadastro	100	96	96
Genel Toplam	200	173	87

Kaynak: Celal Bayar Üniversitesi Köprübaşı MYO Öğrenci İşleri; www.osym.gov.tr/

MYO yönetimi, derse giren öğretim elamanlarının verdiği bilgiler ve öğrencilerin görüşlerine göre; kontenjanların tam olarak dolmamasına yol açan faktörler arasında barınma imkânlarının kısıtlı olması, özellikle kaloriferli daire sayısının yetersiz olması, ilçe merkezinin çok küçük ve merkeze uzak olması gibi faktörle ilk sıralarda yer almaktadır. Ayrıca, son dönemde açılan yeni üniversitelerin öğrenci almaya başlamaları ve mevcut üniversitelerin kontenjanlarının artmasıyla öğrencilerin fakülteye girme şanslarının yükselmesi, meslek yüksek okullarına olan talebin azalması gibi etkenler de kontenjanların boş kalmasında rol oynamaktadır.

3.3 Araştırmanın Kapsam ve Yöntemi

Bu çalışmada Celal Bayar Üniversitesi Köprübaşı Meslek Yüksek Okulunda önlisans düzeyinde eğitim gören öğrencilerin harcama bütçeleri, değişik harcama gruplarına yaptıkları harcamaların miktarı ve bu harcama gruplarının öğrencilerin tüketim bütçeleri içindeki yerleri analiz edilmiştir. Bu bağlamda öğrenci harcamalarının Köprübaşı İlçesi ekonomisine yaptığı katkının ortaya konulması da amaçlanmıştır. Analizde kullanılacak kesit verileri elde etmek üzere öğrencilere anket uygulanmıştır.

Öğrencilerin devam ettikleri bölümlerdeki öğrenci sayıları, normal ya da ikinci öğretime devam eden öğrenci sayıları, öğrencilerin sınıfları ve cinsiyeti gibi faktörler esas alınarak örneklem kümesi belirlenmiştir. Verilerin gerçeği en iyi biçimde temsil etmesini sağlamak amacıyla örneklem kümesinin mümkün olduğunca geniş tutulmasına dikkat edilmiştir. Ankette öğrencilerin harcamaları yanında Köprübaşı ilçesine ve halkına yönelik bir kısım tutumlarını ölçmeye yönelik sorulara da yer verilmiştir. Örneklem kümesindeki öğrencilere araştırmacılar tarafından sınıf ortamında uygulanan ankette öğrencilerin demografik özelliklerine, Köprübaşı İlçesine yönelik tutumlarına ve harcamalarına ilişkin yaklaşık 50 soruya yer verilmiştir.

Anakitle oranlarına dayalı kümelendirilmemiş tek aşamalı tesadüfi olasılık örnekleme yöntemiyle belirlenen 200 öğrenciden oluşan örneklem kümesine anket uygulanmıştır. Ancak, eksik bilgiler içeren 18 anket elendikten sonra eksiksiz doldurulan 182 öğrenciye ait anket verileri kullanılarak analiz gerçekleştirilmiştir.

Öğrencilerin harcamalarına ilişkin bilgileri derlemeye yönelik olarak yöneltilen sorularda öğrencilerin sadece Köprübaşı ilçesinde gerçekleştirdikleri harcamalara ilişkin bilgiler kapsama dahil edilmiştir. Öğrencilerin Köprübaşı İlçesi dışında Manisa ili kent merkezi ve diğer ilçelerinde yaptıkları harcamalar kapsam dışı bırakılmıştır.

Ankette öğrencilerin harcama bütçesi içinde yer alan harcamalar 8 gruba tasnif edilerek sorular yöneltilmiştir. Her bir harcama grubuna ilişkin kısımlarda harcama grubun alt bileşenlerine yönelik sorulara da yer verilmiş ve bu sorulara ait veriler toplanarak o harcama grubunun yekûnu hesaplanmıştır. Anket ve ankette yer alacak harcama grupları belirlenirken Çalışkan'ın (2010), Çalışkan ve Demir'in (2011) ve Tarı ve Diğerlerinin (2006) çalışmaları örnek alınmıştır. Benzer diğer çalışmalarda harcamaların tasnifi ve kapsamındaki farklılıklardan dolayı karşılaştırma imkânı kısıtlıdır.

Ankette yer alan harcama grupları ve kapsamı aşağıdaki gibidir:

1. *Barınma harcamaları*: Köprübaşı ilçe merkezinde öğrenci evlerinde barınan öğrencilerin ev kiralari, apartman aidatları, ısınma, elektrik, su, gaz ve evde ortak kullandıkları temizlik malzemeleri gibi harcamalarını; Kredi Yurtlar Kurumu, özel yurtlar ve pansiyonlarda kalan öğrencilerin aylık barınma ücretlerini kapsamaktadır.

2. *Beslenme harcamaları*: Öğrencilerin evlerde kullanmak üzere satın aldıkları gıda malzemelerine ilişkin harcamaları, ilçedeki lokanta, okul kantini, pideci, pastane vb. yerlerde yaptıkları yiyecek-içecek harcamalarını kapsamaktadır.

3. *Haberleşme ve ulaşım harcamaları*: Öğrencilerin haberleşme harcamaları ile şehir içi ulaşım harcamalarından oluşmaktadır.

4. *Kültür ve eğlence harcamaları*: Gazete, dergi ve diğer süreli yayınlar için yapılan harcamalar, konser, internet kafe, gezi vb. amaçlarla yapılan harcamalar ile sportif ve eğlence amaçlı diğer harcamalardan oluşmaktadır.

5. *Eğitim harcamaları*: Kitap, kırtasiye, fotokopi, yardımcı kaynak alımları gibi harcamalardan oluşmaktadır.

6. *Kişisel bakım harcamaları*: Öğrencilerin kuaför, makyaj ve güzellik malzemeleri vb. kişisel bakım malzemeleri için yaptıkları harcamaları kapsamaktadır.

7. *Giyim harcamaları*: Etek, pantolon, gömlek, çorap, çamaşır, ayakkabı vb. diğer giyim malzemeleri için yapılan harcamaları kapsamaktadır.

8. *Diğer harcamalar*: Hediyeler, bağışlar, şans oyunları ve yukarıdaki harcama grupları içinde yer almayan harcamalarını kapsamaktadır.

3.4. Örneklem Kümesinin Özellikleri

Ankete katılan MYO öğrencilerinin genel özellikleri Tablo 3'te yer almaktadır. Örneklem kümesi, 99'u erkek, 83'ü kız olmak üzere toplam 182 öğrenciden oluşmaktadır. Örneklem kümesi Köprübaşı Meslek Yüksek Okulunda eğitime devam eden 389 öğrencinin %47'sinden oluşmaktadır. Bu

oran örneklemin ana evreni temsil için oldukça yeterli olduğu anlamına gelmektedir.

Tablo 3 : Örneklem Kümesindeki Öğrencilerin Genel Özellikleri

		Sayı	Oran (%)*
Cinsiyet	Erkek	99	54
	Kız	83	46
	Toplam	182	100
Bölüm	İşletme Yönetimi	92	51
	Harita Bölümü	90	49
Sınıf	I.Sınıf	103	57
	II.Sınıf	79	43
BARINMA DURUMU	Öğrenci Evi	92	51
	Kredi Yurtlar Kurumu	51	28
	Özel Yurt	9	5
	Pansiyon	16	9
	Ailesi ile Birlikte Kalıyor	14	8
Öğrenci Evlerinin Isınma Yöntemi	Soba	54	59
	Elektrik Sobası/Katalitik vb.	15	16
	Kalorifer	23	25
ÖĞRENCİ EVİ BAŞINA DÜŞEN KİŞİ SAYISI	3 ve Daha Az	64	70
	4+	28	30

*Oranlara ilişkin toplamalar yuvarlamadan dolayı 100 olmayabilir.

Örneklem kümesindeki öğrencilerin %46'ı kız, %56'sı erkektir. Öğrencilerin 92'si işletme yönetimi bölümünde, 90'nı harita bölümünde eğitim görmektedir. Örneklem kümesinde yer alanların 103 tanesi birinci, 78 tanesi ikinci sınıf öğrencisidir.

Öğrencilerin %51'i öğrenci evlerinde, %28'i Kredi ve Yurtlar Kurumu Öğrenci Yurdunda, %5'i özel yurtda, %9'u pansiyonda kalmaktadır. Ailesi ile birlikte ikamet edenlerin oranı ise %8'dir. İlçede yeterli sayı ve nitelikte kiralık ev bulunmadığından öğrenciler için evlerde barınma imkânı hayli güç koşullarda gerçekleşmektedir. Bu sıkıntının en önemli göstergesi öğrenci evlerinin %59'unun sobalı olmasıdır. Elektrik sobası vb. yöntemlerle ısınan öğrenci evlerinin oranı %16'dır. Öğrenci evlerinin sadece dörtte biri kaloriferlidir. Özetle, öğrencilerin özellikle evlerde barınma koşullarının yeterli ve nitelikli olmadığı görülmektedir. Öğrenci evlerinde ortalama kişi sayısı nisbeten düşük olup 3 kişi civarındadır. Bu durum öğrencilerin sobalı ve küçük evlerde kalmalarından kaynaklanmaktadır. Sayının az olması evlerin konforunun yüksekliğinin değil, fiziki şartlarının yeterli olmamasının

sonucudur. Köprübaşı ilçesinde kaloriferli daire yanında yeterli miktarda sobalı konut bulunmaması öğrencilerin yüksek kiralar ödemesine neden olmaktadır.

Tablo 4: Öğrencilerin Köprübaşı İle İlgili Tutumları

		Sayı	Oran (%)
Köprübaşı İlçesinin Öğrencilerin Yaşam Beklentilerini Karşılama Durumu	Evet, Karşılıyor	22	12
	Kısmen Karşılıyor	58	32
	Hayır, Karşılamıyor	102	56
HALKIN ÖĞRENCİLERE GÖSTERDİĞİ TAVIRA İLİŞKİN TUTUMLARI	Olumlu	126	70
	Olumsuz	56	30
Köprübaşı İlçesindeki Eğlence ve Kültürel Faaliyetlerin Beklentileri Karşılama Durumu	Karşılıyor	12	7
	Kısmen Karşılıyor	15	8
	Karşılamıyor	155	85
Yeniden Seçme Şansına Sahip Olmaları Halinde Köprübaşını Tercih Etmelerine İlişkin Tutumları	Evet, Tercih Ederdim	24	13
	Belki Tercih Ederdim	31	17
	Hayır, Tercih Etmezdim	127	70

Öğrencilerin Köprübaşı İlçesi, sosyal imkânları ve halkının davranışlarına yönelik sorulara ilişkin bilgiler yukarıdaki tabloda sunulmuştur. Öğrencilerin sadece %12'si, Köprübaşı İlçesindeki yaşam koşullarının beklentilerini karşıladığını ifade ederken, %32'si kısmen beklentilerinin karşılandığı kanaatindedir. Öğrencilerin %56'sı ise Köprübaşı İlçesindeki yaşam koşullarının beklentilerini karşılamadığını ifade etmiştir. Eldeki bu veriler gerek Belediye gerekse Meslek Yüksek Okulu Yönetiminin öğrencilerin yaşam koşullarını iyileştirmek için, ilçe halkıyla birlikte çaba göstermesinin önemine dikkat çekmektedir.

Öğrencilerin %70'i ilçe halkının kendilerine gösterdiği tutumdan memnun olduğunu, %30 ise halkın kendilerine gösterdiği tavırdan memnun olmadığını belirten seçeneği tercih etmişlerdir. Bu sonuç, genel anlamda halkın öğrencilere sıcak davrandığını, öğrencilerle ilişkilerinin beklentileri karşıladığını göstermektedir. İlçedeki eğlence ve kültürel etkinliklerin yetersiz olduğu anket verilerinden açıkça görülmektedir. Öğrenciler yeniden tercih etme imkânlarının olması halinde büyük oranda tercihlerini farklı kullanacaklarını belirtmişlerdir. Bu sonuç, sadece Köprübaşı için değil benzer konumdaki pek çok meslek yüksek okulu için geçerlidir. Bu oran başka çalışmalarda çok daha düşük çıkmıştır. Örneğin, Çalışkan ve Demir'in Uşak Üniversitesi Karahallı Meslek Yüksek Okulu için yapmış oldukları çalışmada yeniden seçme şansı verilmesi halinde öğrencilerin sadece %4'ü Karahallı ilçesini tercih edeceklerini belirtmişlerdir (Çalışkan ve Demir, 2011; 249).

Tablo 4’te yer alan veriler bir bütün olarak ele alındığında, ilçedeki barınma imkânlarının kısıtlı olması ve niteliğinin düşük olması, sosyal ortamın üniversite öğrencilerinin beklentilerini karşılama bakımından sınırlı olması, okul dışı zamanları geçirecek spor, eğlence ve diğer kültürel etkinliklerin yetersizliği gibi olumsuz faktörler ön plana çıkmaktadır. Bu olumsuzlukların düzeltilmesinin, öğrencilerin refahı kadar Köprübaşı Meslek Yüksek Okulunun geleceğini tayin edeceği de anlaşılmaktadır. Günümüzde her ile en az bir devlet üniversitesi açılması politikası, özel, vakıf ve yabancı üniversite sayısının artacak olması gibi faktörlerle kontenjanların hızla artması Üniversiteler kadar Meslek Yüksek Okulları arasında da rekabete neden olacaktır. Bu rekabette Köprübaşı Meslek Yüksek Okulunun öne çıkabilmesi için öğrencilerin okul kadar okul dışındaki durumlarını iyileştirecek adımların atılması gerekmektedir. Bu bağlamda öğrencilerin memnuniyetinin Meslek Yüksek Okulu ve ilçenin iktisadi hayatı için önemine yönelik ilçe halkının bilinçlendirilmesine yönelik çalışmalar da yapılmalıdır.

Yeni açılan üniversitelerdeki fakülte, yüksekokul ve meslek yüksekokullarının küçük ilçe ve yerleşim merkezlerine dağınık bir şekilde yayılması yerine mümkün olduğunca bir arada olması veya aynı merkezde toplanması daha yararlı sonuçlar doğuracaktır. Böylece hem öğretim elemanları hem de öğrenciler aynı merkezde toplanmanın sağlayacağı sinerjiden faydalanacaklardır. Bu durum, meslek yüksek okullarının daha fazla tercih edilmesi ve yerel ekonomiye daha fazla katkı yapması ile sonuçlanacaktır (Çatalbaş, 2007:100).

4. ÖĞRENCİ BÜTÇESİ İÇİNDE HARCAMA KALEMLERİNİN DAĞILIMI

Köprübaşı MYO öğrencilerinin tüketim bütçesi ve bu bütçe içinde harcama gruplarını dağılımına ilişkin bilgiler Tablo 5’te toplu olarak sunulmuştur. Elde edilen verileri göre, Köprübaşı MYO’nda eğitim gören bir öğrencinin aylık ortalama harcaması 574 TL civarındadır. Öğrencilerin aylık ortalama harcamalarına ilişkin bulgulara göre; Köprübaşı MYO’nda eğitim gören 389 öğrenci ilçede ayda yaklaşık 223 bin 289 TL’lik harcama yapmaktadır. Bu miktar 5.323 nüfuslu küçük bir ilçe ekonomisi için önemli bir enjeksiyon kaynağı oluşturmaktadır.

Öğrencilerin kendilerinin yaptıkları harcamalar yanında ailelerinin ve ziyaretçilerinin yapmış oldukları harcamalarda ilçe ekonomisine katkı sağlamaktadır. Ailelerin okul başlangıcında kayıt ve yerleştirme amacıyla yaptıkları ziyaretler, gerek dönem içi gerekse mezuniyet törenleri vb. nedenlerle Köprübaşı’na yaptıkları ziyaretler dikkate alındığında öğrenci yakınlarının harcamalarının da önemli katkı sağladığı söylenebilir.

Tablo 5 : Köprübaşı Meslek Yüksek Okulu Öğrenci Harcamalarının Bileşimi (TL)

Harcama Grubu	Erkek	Kız	Genel
1. Barınma	275	226	253
2. Beslenme	133	105	120
3. Haberleşme ve Ulaşım	62	66	64
4. Kültür ve Eğlence	23	23	23
5. Eğitim Materyali	18	20	18
6. Kişisel Bakım	28	50	38
7. Giyim	26	34	30
8. Diğer	26	30	28
Toplam	591	554	574

Tablo 5'te yer alan verilere göre öğrenciler en çok harcamayı barınma için gerçekleştirmektedir. Öğrenci harcamalarının yaklaşık yarısı barınma amacıyla yapılmaktadır. Anket verilerine göre; cinsiyet faktörü harcamaları etkileyen önemli bir değişkendir. Erkek öğrencilerin aylık ortalama harcaması 591 TL iken kızların aylık ortalama harcaması ise 554 TL'dir. Bu sonuç; bayanların harcama kararı verirken erkeklere göre daha tutumlu davrandıkları yönündeki varsayımı teyit etmektedir (Tarı, 1993: 4).

Tablo 6: Harcama Gruplarının Öğrenci Bütçesi İçindeki Payları (%)

Harcama Grubu	Erkek	Kız	Genel
1. Barınma	47	41	44
2. Beslenme	23	19	21
3. Haberleşme ve Ulaşım	10	12	11
4. Kültür ve Eğlence	4	4	4
5. Eğitim Materyali	3	4	3
6. Kişisel Bakım	5	9	7
7. Giyim	4	6	5
8. Diğer	4	5	5
Toplam	100	100	100

Tablo 6'da harcama gruplarının öğrencilerin bütçesi içindeki payları yer almaktadır. Öğrencilerin harcama bütçesi içinde ilk sırayı %44'lük oranla barınma harcamaları almaktadır. Barınma harcamalarını %21'lik payla beslenme harcamaları takip etmektedir. Bu sonuçlar; 2004 yılında Tarı ve diğerleri tarafından Kocaeli Üniversitesi öğrencilerinin harcamalarını konu alan çalışmanın, 2010 yılında Uşak Üniversitesi öğrencilerinin harcamalarını konu alan Çalışkan'ın çalışmasının ve 2011 yılında Çalışkan ve Demir'in Uşak Üniversitesi Karahallı MYO öğrencilerinin harcamalarını konu alan çalışmalarının bulgularıyla uyumludur. Tarı ve diğerlerinin çalışmasında (2006) barınma harcamaları %32'lik payla ilk sırada yer alırken, %24'lük payla beslenme harcamaları ikinci sırada yer almaktadır. Çalışkan'ın çalışmasında (2010) ise barınmanın payı %34,2, beslenmenin payı %20 olarak bulunmuştur.

Çalışkan ve Demir'in çalışmalarında (2011) ise barınmanın payı %34, beslenmenin payı %20 olarak hesaplanmıştır. Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencilerinin harcamalarını konu alan "2007 yılı öğrenci harcama eğilimleri, tutumları, sorunları ve en iyi tercihleri" anket çalışmasında ise öğrencilerin en fazla payı sırasıyla beslenme ve barınma için ayırdıkları belirlenmiştir (www.eduankara.com).

MYO öğrencilerinin harcama bütçesi içinde üçüncü sırayı %11'lik payla haberleşme ve ulaşım harcamaları almaktadır. 4. sırada kişisel bakım harcamaları yer almaktadır. Bu sonuçlar Çalışkan ve Demir'in (2011) sonuçlarıyla sıralama açısından benzerdir. Kişisel bakım harcamalarını %5'lik paylarıyla giyim ve diğer harcamalar grubu takip etmektedir. Kültür ve eğlence harcamaları %4'lük payla sondan ikinci harcama grubunu oluşturmaktadır. En son sırada ise öğrencilerin eğitim materyalleri için yaptıkları harcamalar yer almaktadır. Bu durum eğitim materyalleri için öğrencilerin yapmış oldukları miktarın çok az olması ile değil ilçede yeterli materyali satın alma imkânının olmaması ile de yakından ilgilidir. Öğrenciler genellikle kitap ve yardımcı kaynakları satın alma işlemini Manisa ve İzmir'den gerçekleştirmektedir.

Öğrencilerin harcamalarının bileşiminde cinsiyet faktörünün etkili olduğu görülmektedir. Barınma ve beslenme harcamalarında erkekler kızlara göre daha yüksek pay ayırmaktadır. Haberleşme ve ulaşım, eğitim materyali, kişisel bakım, giyim ve diğer harcama gruplarında kızların daha fazla kaynak ayırdığı gözlenmektedir. Cinsiyete göre ortaya çıkan bu farklılıklar beklentilere uygundur. Örneğin kişisel bakım harcamalarının kızların harcamalarını erkeklerin yaklaşık iki katı olması iktisat teorisinde beklenen bir durumdur. Bu sonuç diğer çalışmalarla da uyumludur. Kültür ve eğlence harcamalarının her iki cinsiyet için aynı ve çok düşük olmasının nedeni ilçedeki imkânların kısıtlı olmasıdır.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Celal Üniversitesi Köprübaşı Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin harcama bütçelerini, bütçeleri içinde yer alan harcama kalemlerine ayırdıkları miktarları ve paylar ile öğrenci harcamalarının ilçe ekonomisine katkısını analiz eden bu çalışmanın sonuçlarına göre öğrencilerin harcamaları ilçe ekonomisine önemli katkı sağlamaktadır. Araştırma sonuçlarına göre; bir MYO öğrencisinin aylık ortalama harcaması 574TL'dir. Aylık harcama miktarı beklentilere uygun bir şekilde cinsiyete göre farklılaşmaktadır; erkekler kızlardan daha fazla harcama yapmaktadırlar. Kızlar ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla aylık ortalama 554TL harcama yaparken, erkekler 591TL harcama gerçekleştirmektedir. MYO öğrencileri Köprübaşı ilçesinde aylık yaklaşık 223 bin 289 TL'lik TL harcama yapmaktadırlar. Bu harcama tutarı, nüfusu 5253 kişi olan Köprübaşı ilçesi için önemli bir rakamdır. Öğrencilerin kendi harcamaları yanında ziyaretçilerinin harcamaları dikkate alındığında katkı daha da yükselmektedir.

Öğrencilerin harcama bütçesi içinde ilk üç sırayı barınma, beslenme ile haberleşme ve ulaşım grupları almaktadır. Öğrencilerin harcama bütçesi içinde beklentilere uygun olarak cinsiyete göre farklılaşmalar görülmektedir. Cinsiyet değişkenine göre en önemli ayrışma kişisel bakım harcamalarında görülmektedir. Araştırmada elde edilen bulguların öğrenci harcamalarını konu alan, yöntem ve kapsam yönünden benzer olan çalışmaların sonuçları ile uyumlu olduğu görülmektedir.

Anket çalışmasından elde edilen diğer verilere göre; öğrenciler ilçedeki yaşam koşulları hakkında olumsuz tutum sergilemekte ve yaşam koşullarının meslek yüksek okulu öğrencileri için yeterli olmadığını belirtmektedirler. Öğrencilerin ilçedeki yaşam koşulları hakkındaki bu olumsuz tutumlarının nedenleri arasında barınma koşullarının kısıtlı ve kalitesinin düşük olması, yeterli sosyal ve kültürel etkinlik olmaması, ilçe nüfusunun azlığının sonucu olarak alışveriş imkânının öğrencilerin beklentilerini karşılamaktan uzak olması sayılabilir.

Sonuç olarak, Köprübaşı İlçesinde eğitim faaliyetini sürdürmekte olan meslek yüksek okulu öğrencilerinin ilçe ekonomisine önemli katkılarının bulunduğu ancak bu katkının daha da artırılmasının önemli olduğu vurgulanmalıdır. Giderek artan üniversite kontenjanları karşısında tüm meslek okullarında olduğu gibi öğrenci yetersizliği sorunu Köprübaşı için de geçerli olacaktır. Artan rekabet ortamında meslek yüksek okulu yönetimi, ilçe kaymakamlığı, belediyesi ve sivil toplum kuruluşları ile daha yüksek öğrenci memnuniyeti sağlamanın mücadelesini vermek zorundadır. Bu kapsamda öncelikle öğrencilerin nitelikli barınma imkânına kavuşturulmasına yönelik adımlar atılmalıdır. Öğrencilere daha nezih ders çalışma ortamı sağlayacak mekânsal düzenlemelerin yapılması, sportif faaliyet imkânlarının artırılması, öğrencilere yönelik sosyal ve kültürel etkinliklerin düzenlenmesi gibi çabalar bir taraftan öğrencilerin yaşam kalitesinin yükselmesini sağlarken diğer taraftan öğrencilerin ilçe ekonomisine yaptığı katkının artmasını da sağlayacaktır.

KAYNAKLAR

ATİK, H., (1999), “Üniversitelerin Yerel Ekonomiye Katkıları: Teori ve Erciyes Üniversitesi Üzerine Bir Uygulama”, *Erciyes Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, Sayı: 15, sayfa: 99-109.

BİLGİNOĞLU, M. A. vd., (2002), *Erciyes Üniversitesi'nin Kayseri İli'nin Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Yapısına Etkileri*, Erciyes Üniversitesi Yayınları No: 135, Kayseri.

ÇALIŞKAN, Ş., (2010), “Üniversite Öğrencilerinin Harcamalarının Kent Ekonomisine Katkısı (Uşak Üniversitesi Örneği)”, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 9, Sayı: 31, sayfa: 169-179.

ÇALIŞKAN, Ş. ve DEMİR, F., (2011), “Uşak Üniversitesi Karahallı Meslek Yüksek Okulu Öğrenci Harcamalarının Bileşimi ve İlçe Ekonomisindeki Yeri”, *Üçüncü Yerel Ekonomiler Kongresi Bildiriler Kitabı*, A. Buluş, S. Erdoğan (Ed.), Selçuk Üniversitesi, Konya, sayfa: 241-254.

ÇATALBAŞ, N., (2007), “Üniversite-Yerel Ekonomi İlişkisinde Kutuplaşma Teorisi İyi Bir Model Olabilir mi?”, *Selçuk Üniversitesi Karaman İ.İ.B.F. Dergisi, Yerel Ekonomiler Özel Sayı*, sayfa: 90-101.

ÇELİKKAYA, S., TUNÇ, H. ve ATATORUN M., (2009). “Yalvaç Meslek Yüksekokulu’nun Yalvaç Ekonomisine Katkısı Ve Karşılaştırmalı Bir Analiz”, *Uluslararası Davraz Kongresi: Küresel Diyalog, Süleyman Demirel Üniversitesi*, 24-27 Eylül 2009, Isparta.

DALGAR, H., TUNÇ, H. ve KAYA M., (2009), “Bölgesel Kalkınmada Yükseköğretim Kurumlarının Rolü ve Bucak Örneği”, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt: 1, Sayı: 1, sayfa: 39-50.

ERGÜN, E., (2003), “Afyon Kocatepe Üniversitesi Bolvadin Meslek Yüksekokulu’nun Bolvadin’in Sosyo-Kültürel Yapısına ve Ekonomisine Katkıları”, *Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, Cilt: 5, Sayı: 1, sayfa: 63-78.

ERKEKOĞLU, H., (2000), “Bölge Üniversitelerinin Yerel Ekonomiye Katkıları: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Örneği”, *Erciyes Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, Sayı: 16, sayfa: 203-210.

GÖRKEMLİ N. H., (2009), “Selçuk Üniversitesi’nin Konya Kent Ekonomisine Etkileri” *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt: 22, sayfa: 169-182

KAŞLI, M. ve SEREL, A., (2008), “Üniversite Öğrenci Harcamalarının Analizi ve Bölge Ekonomilerine Katkılarını Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma”, *Yönetim ve Ekonomi*, Cilt: 15, Sayı: 2, sayfa: 99-113.

ÖZER, H., AKAN, Y. ve ÇALMAŞUR, G., (2010), “Atatürk Üniversitesi Öğrencilerinin Gelir-Harcama İlişkisi”, *Cumhuriyet Üniversitesi, İİBF Dergisi*, Cilt: 11, Sayı: 1, sayfa: 231-249.

SELÇUK N.G., ve BAŞAR S., (2012). “Kafkas Üniversitesi Öğrenci Harcamaların Kars İli Ekonomisine Katkısı”, *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi*, Cilt: 3, Sayı: 4, sayfa: 89-106.

TARI, R., (1993), “Selçuk Üniversitesi Öğrencilerinin Tüketim ve Tasarruf Eğilimlerinin Ekonometrik Analizi”, *Selçuk Üniversitesi İİBF Dergisi*, sayfa: 1-5.

TARI, R., ÇALIŞKAN, Ş. ve BAYRAKTAR, Y., (2006), “Kocaeli Üniversitesi Öğrencilerinin Gelir ve Tüketim İlişkisi Üzerine Ekonometrik Bir İnceleme”, *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt: 11, Sayı: 1, sayfa: 168-179.

YAYLALI, M., ÖZER, H. ve DİLEK, Ö., (2009), “Selçuk Üniversitesi Seydişehir Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Gelir-Harcama İlişkisi ve Meslek Yüksekokulunun İlçe Ekonomisindeki Yeri”, *10. Ekonometri ve İstatistik Sempozyumu*, Erzurum, 27-29 Mayıs 2009.

www.eduankara.com/habergoster.asp?id=1104

www.manisakoprubasi.gov.tr/koprubasi-ilcesi/nufus/

www.osym.gov.tr

www.tbmm.gov.tr/tarihce/ataturk_konusma/5d3yy.htm, (TBMM;1937)